

Ingers tankar

Tandläkare jag träffat

För en tid sedan var jag till tandläkaren. En krona hade lossnat och måste sättas fast igen. Då kom jag att tänka på hur mitt förhållande till tandläkeriet ändrats över tid.

När jag var liten hade jag en fullt utvecklad tandläkarskräck. Troligen hade jag haft kontakt tidigt med någon som skrämt upp mig. Eftersom jag var ett sjukligt barn under de tidigaste barnåren så fick jag äta mycket mediciner och de var nog inte särskilt bra för tandhälsan. När så skoltandvården trädde in blev det besök hos folktandvården.

Jag minns det vita skåpet med alla instrumenten, de vassa sakerna som tandläkaren petade i tänderna med och så de rysliga tängerna med sina tjocka handtag och långa skänklar som det gjorde så ont när de använde och så sprutorna.

Den kalla stolen man fick sitta i. Det runda sköljfatet där det hela tiden rann vatten och med vattenglasen på ena kanten. Den lilla konstiga rostfria saken med hål där tandläkaren drog ut små bomullstussar.

Den hemska borsten med alla sina olika borrstift i en hållare. Nejlikoljan som smakade så starkt i

munnen. De hårda nyporna, de arga orden, hoten, utsattheten.

De sommarlov då jag var tvungen att gå till tandläkaren är helt utsuddade ur minnet. En gång höll jag fast i elementet i väntrummet för att försöka slippa gå in i behandlingsrummet.

Lönlöst, jag släpades in och hölls fast av en sköterska. Jag hade en återkommande mardröm att de borrade upp alla kindtänderna och fyllde dem med något. Efter ett tag exploderade tänderna och en massa vita maskar kryllade ut i munnen. Stephen King släng dej i väggen. Det var så fasansfullt.

Den tandläkare jag blivit tilldelad att gå till var känd eller snarare ökad i hela staden och hade skrämt många barn. Tänk att lämna det efter sig efter ett långt yrkesliv?

Hela livet har jag haft en tand som sitter fel då jag inte vågade ta bort mjölkanden som satt i vägen. I realskolan fick vi gå till en privat tandläkare. Där blev det lättare för mej att klara av behandlingen.

Ingers tankar

Doktorn var försiktigare och sköterskan snäll. Tjejerna i klassen tyckte det var spännande med tandläkarens ögon ovanför munskyddet och de var nog lite smått förtjusta i honom.

Det dröjde ända tills jag var över tjugo innan jag började komma över min tandläkarskräck. Några år var jag patient hos en äldre tandläkare som hade sin praktik i närheten av stadsbiblioteket.

Han var rätt hårdhänt men duktig och noggrann. Han ville skicka mej till en kollega i Göteborg för att jag skulle få ordning på min sneda tand. Jag var osäker om att det skulle gå att göra så jag har min sneda tand kvar.

När doktorn fick klart för sig att jag var **utbildad i det elektriska** frågade han mig vad han skulle göra för att slippa de ideliga elavbrotten då någon propp löst ut.

Det blev ett lite prat om elementa när det gäller el-lära och han fick veta att det fanns tröga säkringar att använda om man inte hade för hög belastning hela tiden. Annars fick han byta till säkerhetsproppar som klarade högre amperetal permanent.

Det var hos den tandläkaren jag kom över min tandläkarskräck genom KBT på egen hand, långt innan begreppet fanns. Det var så att min mor var svårt sjuk och det fanns ingen bot.

Jag sa till mig själv när jag satt där i tandläkarstolen: Nu får du skärpa dig. Det här är ingenting mot det mamma går igenom. Sluta larva dig. Och det fung-

erade. Jag tänker med värme och tacksamhet på den tanddoktorn.

Ett par gånger har jag fått uppsöka tandläkare akut då jag fått för svår tandvärk. En gång var vi på semester i Halland. Det kändes lite extra osäkert att hamna på en helt ny klinik.

Som regel gör de oftast bara en provisorisk åtgärd som får göras om så snart man kommit hem till sin egen tandläkare. Jag har varit med om rätt jobbiga åtgärder då visdomständer behövt tas bort, rotfyllningar gjorts för att sätta in kronor och annat.

Nuförtiden med alla tekniska finesser, bättre verktyg och det patientvänligare bemötandet är de forna upplevelserna nu bara som en ond dröm långt bak i minnets skrymslen.

Jag är glad att jag inte överfört min tandläkarskräck till min dotter. Minns hur lättad jag blev när jag fick uppleva bemötandet hon fick vid sitt första tandläkarbesök.

Jag hade talat om att visst kunde det kännas lite obehagligt, till och med göra lite ont men det var ett snart övergående obehag som det gick att klara av.

Till dem som lider av tandläkarskräck säger jag, det finns hjälp att få för den som så behöver. Det går också att på egen hand lära sig klara av de nödvändiga besöken hos den som hjälper oss med vår munhälsa, det vet jag av egen erfarenhet. ■

Inger Klintberg Danielsson 25-02-08